

О.Є. Скирда, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.В. Гавриш, канд. техн. наук, доц. (*НУХТ, Київ*)

Т. Петрова, доц., доктор (*Науково-дослідний інститут харчової промисловості, Пловдив, Болгарія*)

ОСВІТНЬО-ВИХОВНА МОДЕЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ

Основною метою підготовки здобувачів вищої освіти полягає в якісному відображенні зростання інтелекту нації, вихованні духовної еліти, примноженню культурного потенціалу, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів.

Це може бути досягнуто через:

- виховання майбутніх фахівців авторитетними високоосвіченими кадрами, носіями високої загальної світоглядної, політичної, професійної, інтелектуальної, соціально-психологічної, естетичної, фізичної та екологічної культури;

- створення необхідних умов для вільного розвитку особистості здобувача, його мислення і загальної культури, шляхом залучення до різноманітних видів творчої діяльності (науково-дослідної, пошукової, технічної, культурно-просвітницької тощо);

- збагачення емоційно-естетичного досвіду здобувачів шляхом участі їх у відродженні забутих та створенню нових національно-культурних традицій міста, навчального закладу;

- формування «Я»-концепції людини-творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення;

- пропаганда здорового способу життя.

Сучасні умови висувають необхідність впровадження інноваційних підходів, переосмислення і перегляд звичних установок у стосунках викладача і здобувача, переведення їх у нову площину-площину ділового співробітництва, партнерського взаєморозуміння.

Інноваційний прогрес передбачає включення новітніх ідей, підходів, інноваційних форм стосунків викладачів і здобувачів:

- виховання попереду навчання;

- не впливати як викладач, а паралельно співпрацювати: викладач – здобувач;

- здобувач – не об'єкт виховання, а його активний учасник;

- навчання рівних рівними;

- партнерські стосунки, адже освіта – це бізнес, в якому кожен може отримати початковий капітал – професію. І все частіше викладач

говорить зі здобувачем не як з дитиною, а як із рівноправним партнером, що визначив свою мету й твердо йде до неї;

– поважне ставлення один до одного. Головне в роботі викладача – дружба, взаєморозуміння і взаємоповага, демократизація спілкування, організаційних форм і методів роботи.

Демократизація освіти – принцип реформування освіти в Україні на демократичних засадах, що передбачає децентралізацію в управлінні освітою, автономізацію навчально-виховних закладів у вирішенні основних питань діяльності, перехід до державно-громадської системи управління освітою (участь батьків, громадськості), співробітництво викладач – здобувач у навчально-виховному процесі. У навчальному закладі повинен масштабно реалізовуватись принцип демократизації.

У Положенні про навчальний заклад чітко визначено права й обов'язки викладачів, здобувачів, працівників закладу. Статут, Правила внутрішнього трудового розпорядку є демократичною базою навчального закладу. Він є частиною правової держави, де все регулюється нормами і правилами, за виконанням яких здійснює постійний контроль рада, її голова. Під час вирішення будь-яких проблем у діяльності навчального закладу керівник повинен враховувати погляди членів колективу, батьків та студентського колективу, а також систематично звітувати про свою роботу перед колективом працівників закладу.

Демократизація освіти свою основну місію вбачає у тому, щоб, за словами С.Ф. Рутової, «дати широкий, вільний розвиток усім духовним силам і здібностям дитини, який підніме її особливу вартість і дасть майбутній людині змогу бути корисною для малого чи великого кола громадянства». Для реалізації демократичних підходів в освіті пріоритетний є системний підхід до організації навчального процесу, впровадження найбільш оптимальної освітньо-виховної моделі, всебічне впровадження інноваційних педагогічних технологій, що базуються на гуманістичних особистісних зорієнтованих позиціях.

Важливим для навчального закладу є визначення і реалізація системи цінностей. До цінностей належать засоби і критерії, за якими людина оцінює явища в суспільній свідомості та культурі (цілі, установки, оцінки, імперативи та заборони, які виражаються у формі нормативних уявлень і є орієнтирами життєдіяльності людини).

Система ієрархії цінностей виступає як соціальна регуляція найвищого рівня. Засвоєння системи окремою особистістю є необхідною основою соціалізації та підтримки нормативного порядку в суспільстві.